

A BIZOTTSÁG 199/2006/EK RENDELETE

(2006. február 3.)

az élelmiszerekben előforduló egyes szennyező anyagok legmagasabb értékének meghatározásáról szóló 466/2001/EK rendeletnek a dioxinok és a dioxinjellegű PCB-k tekintetében történő módosításáról

(EGT vonatkozású szöveg)

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA,

tekintettel az Európai Közösséget létrehozó szerződésre,

tekintettel az élelmiszerekben előforduló szennyező anyagok ellenőrzésére vonatkozó közösségi eljárások megállapításáról szóló, 1993. február 8-i 315/98/EGK tanácsi rendeletre ⁽¹⁾, és különösen annak 2. cikke ⁽³⁾ bekezdésére,

mivel:

- (1) A 466/2001/EK bizottsági rendelet ⁽²⁾ meghatározza az élelmiszerekben előforduló egyes szennyező anyagok legmagasabb értékeit.
- (2) Az e rendeletben említett „dioxinok” kifejezés egy 75 poliklórozott dibenzo-p-dioxin (PCDD) és 135 poliklórozott dibenzofurán (PCDF) kongenerből álló csoportra utal, amelyek közül 17 jelent toxikológiai veszélyt. A poliklórozott bifenilek (PCB-k) egy 209 különböző kongenerből álló csoport, amely toxikológiai jellemzői alapján két alcsoportra osztható: néhányuk a dioxinokhoz hasonló toxikológiai jellemzőket mutat, és ezért ezeket gyakran nevezik „dioxinjellegű PCB”-knek. A többségük nem mutat dioxinjellegű toxicitást, hanem ettől eltérő toxikológiai profillal rendelkezik.
- (3) A dioxinok és dioxinjellegű PCB-k minden kongenere különböző szintű toxicitást mutat. Ahhoz, hogy ezeknek a különböző vegyületeknek a toxicitása összegezhető legyen, a kockázatbecslés és a szabályozási ellenőrzés előmozdítása érdekében bevezették a toxicitási egyenérték-tényező (TEF) fogalmát. Ez azt jelenti, hogy minden egyes toxikológiai veszélyt jelentő dioxin- és dioxinjellegű PCB-vegyületre vonatkozó vizsgálati eredmény egyetlen számszerűsíthető egységben fejezhető ki: „a TCDD toxicitási egyenértékben” (TEQ).
- (4) 2001. május 30-án az élelmiszerügyi tudományos bizottság (ÉTB) elfogadta az élelmiszerekben található dioxinok és dioxinjellegű PCB-k kockázatbecsléséről szóló véleményt, amely napra készre teszi az erről a témáról szóló 2000. november 22-i véleményt olyan új tudományos információk alapján, amelyek ez utóbbi elfogadása óta váltak ismertté ⁽³⁾. Az ÉTB a dioxinok és dioxinjellegű PCB-k megengedhető heti bevitelét (TWI – tolerable weekly intake) 14 pg WHO-TEQ/testsúlykilogramm értékben rögzítette. Az expozíciós becslések azt mutatják, hogy a Közösség lakosságának jelentős hányadánál az élelmiszerekkel történő bevitel meghaladja a megengedhető szintet. Néhány országban a lakosság egyes csoportjai sajátos táplálkozási szokásaik miatt nagyobb kockázatnak is ki lehetnek téve.
- (5) Toxikológiai szempontból bármilyen meghatározott határértéknek mind a dioxinokra, mind a dioxinjellegű PCB-kre vonatkoznia kell, de 2001-ben, a dioxinjellegű PCB-k elterjedtségéről akkor rendelkezésre álló nagyon korlátozott adatok miatt a legmagasabb értékeket csak a dioxinokra vonatkozóan állapították meg, és a dioxinjellegű PCB-kre nem. Azóta azonban a dioxinjellegű PCB-k előfordulásáról több adat vált ismertté.
- (6) A 466/2001/EK rendelet szerint a Bizottságnak felül kellett vizsgálnia a dioxinokra vonatkozó előírásokat a dioxinok és a dioxinjellegű PCB-k előfordulásával kapcsolatos új adatok fényében, különösen a meghatározandó határértékeknek a dioxinjellegű PCB-kre való kiterjesztésével kapcsolatban.
- (7) Az élelmiszer- és takarmány-előállítási láncban szereplő összes vállalkozónak továbbra is meg kell tennie minden lehetséges erőfeszítést és szükséges lépést az élelmiszerben és takarmányban előforduló dioxinok és PCB-k korlátozására. Ennek megfelelően a 466/2001/EK rendelet előírja, hogy az alkalmazandó legmagasabb értékeket legkésőbb 2006. december 31-ig további felülvizsgálatnak kell alávetni, a legmagasabb értékek jelentős csökkentése és esetleg más élelmiszerekre vonatkozó legmagasabb értékek megállapítása céljából. Ahhoz, hogy rendelkezésre álljon a jelentősen alacsonyabb értékek megállapításához elegendő megfigyelési adat megszerzéséhez szükséges idő, ezt a határidőt meg kell hosszabbítani.

⁽¹⁾ HL L 37., 1993.2.13., 1. o. Az 1882/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelettel (HL L 284., 2003.10.31., 1. o.) módosított rendelet.

⁽²⁾ HL L 77., 2001.3.16., 1. o. A legutóbb az 1822/2005/EK rendelettel (HL L 293., 2005.11.9., 11. o.) módosított rendelet.

⁽³⁾ Az élelmiszerügyi tudományos bizottság véleménye az élelmiszerekben található dioxinok és dioxinjellegű PCB-k kockázatbecsléséről, amelyet 2001. május 30-án fogadtak el – és amelyet az ÉTB 2000. november 22-én elfogadott véleménye óta ismertté vált új tudományos információk alapján tettek naprakészé (http://europa.eu.int/comm/food/fs/sc/scf/out90_en.pdf).

- (8) Javaslatot tettek arra, hogy megállapítsák a dioxinok és dioxinjellegű PCB-k összegének az Egészségügyi Világszervezet (WHO) toxicitási egyenértékében kifejezett legmagasabb értékét, WHO-TEF-eket használva, mivel toxikológiai szempontból ez a legmegfelelőbb megközelítés. A zökkenőmentes átállás biztosítása érdekében a dioxinok és dioxinjellegű PCB-k összegére vonatkozóan újonnan meghatározott értékek mellett egy átmeneti időszakban a dioxinok meglévő határértéke is érvényben marad. Az I. melléklet 5. szakaszában megjelölt élelmiszereknek ez alatt az idő alatt meg kell felelniük a dioxinok legmagasabb értékeinek, valamint a dioxinok és a dioxinjellegű PCB-k összegére vonatkozó legmagasabb értékeknek is. 2008. december 31-ig megvizsgálják a dioxinokra vonatkozó különálló legmagasabb érték megszüntetésének lehetőségét.
- (9) A Közösség egészében való harmonizált végrehajtás biztosítása érdekében nagyon fontos, hogy a vizsgálati eredményekről egységes módon tegyenek jelentést és azokat egységesen értelmezzék. Az élelmiszerek dioxintartalmának hatósági ellenőrzésére és a dioxinszerű PCB-k meghatározására szolgáló mintavételi és vizsgálati módszerek megállapításáról szóló, 2002. július 26-i, 2002/69/EK bizottsági irányelv⁽¹⁾ előírja, hogy egy tétel nem felel meg a megállapított legmagasabb értéknek, ha a párhuzamos méréssel megerősített és legalább két különálló mérés átlagaként kiszámított vizsgálati eredmény a mérési bizonytalanságot figyelembe véve, kétséget kizáróan meghaladja a legmagasabb értéket. A kibővített bizonytalanság becslésére különböző lehetőségek léteznek⁽²⁾.
- (10) Ahhoz, hogy elősegítsenek egy, az élelmiszerekben és takarmányokban előforduló dioxinok és dioxinjellegű PCB-k csökkentését célzó, proaktív megközelítést, az élelmiszerekben és takarmányokban jelenlévő dioxinok, furánok és PCB-k csökkentéséről szóló, 2002. március 4-i 2002/201/EK bizottsági ajánlásban⁽³⁾ megállapították a beavatkozási szinteket. Ezek a beavatkozási szintek eszközként szolgálnak az illetékes hatóságok és a vállalkozók számára, amellyel kiemelhetik azokat az eseteket, amelyekben indokolt a szennyeződés forrásának azonosítása, illetve a szennyeződés csökkentését vagy megszüntetését szolgáló intézkedések meghozatala. Mivel a dioxinok és dioxinjellegű PCB-k forrásai különbözőek egymástól, külön beavatkozási szinteket kell meghatározni egyrészt a dioxinokra, másrészt pedig a dioxinjellegű PCB-kre vonatkozóan. A 2002/201/EK ajánlás ezért ennek megfelelően módosításra kerül.
- (11) Finnországnak és Svédországnak eltéréseket engedélyeztek a balti-tengeri régióból származó és ezen a területen fogyasztásra szánt, a 466/2001/EK rendelet I. mellékletének 5. szakasza 5.2. pontjában meghatározott dioxinszinteknél magasabb szinteket mutató halak forgalomba hozatalára. Ezek a tagállamok teljesítették a fogyasztók étrendi ajánlásokról való tájékoztatására vonatkozó feltételeket. A balti-tengeri régióból származó halakban található dioxinszintek ellenőrzésének eredményét minden évben közölték a Bizottsággal, és jelentést tettek a balti-tengeri régióból eredő emberi dioxinexpozíció csökkentésére hozott intézkedésekről.
- (12) A Finnország és Svédország által a dioxinok és dioxinjellegű PCB-k szintjének megfigyelése során mért eredmények alapján meg kell hosszabbítani az átmeneti időszakot, amely alatt az e tagállamoknak engedélyezett eltérések érvényesek, de az eltéréseket bizonyos halfajtákra kell korlátozni. Ezen eltérések a 466/2001/EK rendelet I. mellékletének 5. szakasza 5.2. pontja alatt meghatározott legmagasabb dioxin-határértékekre, valamint a dioxinok és dioxinjellegű PCB-k összegének legmagasabb értékére alkalmazhatóak.
- (13) A fogyasztók védelmének biztosítása érdekében fontos és szükséges csökkenteni az élelmiszerfogyasztásból eredő emberi dioxin- és dioxinjellegű PCB-expozíciót. Mivel az élelmiszer szennyezettsége közvetlenül összefügg a takarmány szennyezettségével, egységes megközelítést kell elfogadni a dioxin és a dioxinjellegű PCB előfordulásának csökkentésére az élelmiszerlánc minden szakaszában, azaz a takarmány-alapanyagoktól az élelmiszertermelés céljára tenyésztett állatokon keresztül az emberekig. Előrelátóan közelítik meg a kérdést, hogy a takarmányban és az élelmiszerben aktívan csökkentsék a dioxinokat és dioxinjellegű PCB-ket, következésképpen meghatározott időszakon belül felül kell vizsgálni az alkalmazandó legmagasabb értékeket alacsonyabb értékek megállapítása céljából. Ezért legkésőbb 2008. december 31-ig megvizsgálják a dioxinok és dioxinjellegű PCB-k összegére vonatkozó legmagasabb értékek jelentős csökkentésének lehetőségét.
- (14) A vállalkozóknak erőfeszítéseket kell tenniük kapacitásuk hatékony növelésére a dioxinok, furánok és dioxinjellegű PCB-k tengeri olajból való eltávolítása érdekében. A jelentősen alacsonyabb érték, amelyet 2008. december 31-ig fontolóra vesznek, a leghatékonyabb szennyeződésmen-tesítési eljárás technikai lehetőségein alapszik.
- (15) Az egyéb élelmiszerek legmagasabb értékeinek 2008. december 31-ig történő megállapításakor különös figyelmet fordítanak a csecsemők és kisgyermekek élelmiszerére vonatkozó legmagasabb dioxin- és dioxinjellegű PCB-határértékek meghatározott alacsonyabb szinten való megállapításának szükségességére, a 2005-ös, 2006-os és 2007-es, a csecsemők és kisgyermekek élelmiszerében található dioxinok és dioxinjellegű PCB-k nyomon követését szolgáló programok során szerzett megfigyelési adatok fényében.
- (16) Ezért a 466/2001/EK rendeletet ennek megfelelően módosítani kell.

(1) HL L 209., 2002.8.6., 5. o. A 2004/44/EK bizottsági irányelvvél (HL L 113., 2004.4.20., 17. o.) módosított irányelv.

(2) A kibővített bizonytalanság becslésének és a mérési bizonytalanság számszerűsítésének különböző módjaira vonatkozó információ megtalálható a „Jelentés a vizsgálati eredmények, a mérési bizonytalanság, a visszanyerési tényezők és az EU élelmiszerre és takarmányra vonatkozó jogszabályainak kapcsolatáról” című jelentésben – http://europa.eu.int/comm/food/food/chemicalsafety/contaminants/report-sampling_analysis_2004_en.pdf

(3) HL L 67., 2002.3.9., 69. o.

(17) Az e rendeletben előírt intézkedések összhangban vannak az Élelmiszerlánc- és Állat-egészségügyi Állandó Bizottság véleményével,

ELFOGADTA EZT A RENDELETET:

1. cikk

A 466/2001/EK rendelet a következőképpen módosul:

1. Az 1. cikk a következőképpen módosul:

a) Az (1a) bekezdés helyébe a következő szöveg lép:

„(1a) Az (1) bekezdéstől eltérve, Finnország és Svédország számára a 2011. december 31-ig terjedő átmeneti időszak alatt engedélyezik az I. melléklet 5. szakaszának 5.2. pontja alatt meghatározott dioxinra és/vagy a dioxinok és dioxinjellegű PCB-k összegére vonatkozó határértékeknél magasabb értékeket mutató, a balti-tengeri régióból származó és a területükön fogyasztásra szánt lazac (*Salmo salar*), hering (*Clupea harengus*), folyami ingola (*Lampetra fluviatilis*), tengeri pisztráng (*Salmo trutta*), szaiblingfajok (*Salvelinus* spp.), és törpe maréna ikra (*Coregonus albula*) forgalmazását, feltéve, hogy rendelkeznek egy olyan rendszerrel, amely biztosítja, hogy a fogyasztókat teljes mértékben tájékoztatják arról, hogy a lehetséges egészségügyi kockázatok elkerülése érdekében a lakosság megnevezett veszélyeztetett csoportjainak ajánlott az étrendjükben e balti-tengeri régióból származó halfajok fogyasztását korlátozni.

Minden évben március 31-ig Finnország és Svédország közli a Bizottsággal az előző évben az ellenőrzés eredményeként a balti-tengeri régióból származó halakban mért dioxin- és dioxinjellegű PCB-szinteket és jelentést tesz a balti-tengeri régióból származó halakból eredő emberi dioxin- és dioxinjellegű PCB-expozíció csökkentésére hozott intézkedésekről. Finnország és Svédország továbbra is végrehajtja a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy az I. melléklet 5. szakasza 5.2. pontjának nem megfelelő halakat és haltermékeket ne forgalmazzák más tagállamokban.”

Ez a rendelet teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban.

Kelt Brüsszelben, 2006. február 3-án.

b) A (2) bekezdés helyébe a következő szöveg lép:

„(2) Az I. mellékletben meghatározott legmagasabb értékek az érintett élelmiszerek élelmezésre alkalmas részére alkalmazandóak, kivéve ha ezt a szóban forgó mellékletben másképp határozták meg.”

2. A (4a) bekezdés helyébe a következő szöveg lép

„4a. cikk

Tekintettel az I. melléklet 5. szakaszában említett termékekben található dioxinokra, és a dioxinok és dioxinjellegű PCB-k összegére, tilos:

- a) a legmagasabb értékeknek megfelelő termékeket olyan termékekkel összekeverni, amelyek meghaladják a legmagasabb értékeket;
- b) a legmagasabb értékeknek nem megfelelő termékeket más élelmiszerek előállításánál összetevőként felhasználni.”

3. Az 5. cikk (3) bekezdését el kell hagyni.

4. Az I. melléklet e rendelet mellékletének megfelelően módosul.

2. cikk

Ez a rendelet az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba.

Ezt a rendeletet 2006. november 4-től kell alkalmazni.

A dioxinok és dioxinjellegű PCB-k összegére vonatkozó legmagasabb értékek tekintetében e rendelet nem alkalmazandó az olyan termékekre, amelyeket az alkalmazandó rendelkezéseknek megfelelően 2006. november 4. előtt hoztak forgalomba. Az élelmiszeripari vállalkozót terheli annak bizonyítása, hogy a termékeket mikor hozták forgalomba.

a Bizottság részéről

Markos KYPRIANOU

a Bizottság tagja

MELLÉKLET

Az I. melléklet 5. szakasza helyébe a következő szöveg lép:

„5. szakasz. Dioxinok (poliklórozott dibenzo-*para*-dioxinok (PCDD-k) és poliklórozott dibenzofuránok (PCDF-k) összege, az Egészségügyi Világszervezet (WHO) toxicitási egyenértékében, WHO-TEF-ek használatával (toxicitási egyenérték tényező, 1997) kifejezve, valamint a dioxinok és dioxinjellegű PCB-k (poliklórozott dibenzo-*para*-dioxinok (PCDD-k), poliklórozott dibenzo-furánok (PCDF-k) és poliklórozott bifenilek (PCB-k) összege, az Egészségügyi Világszervezet (WHO) toxicitási egyenértékében, WHO-TEF-ek használatával (toxicitási egyenérték tényező, 1997⁽¹⁾) kifejezve)

Élelmiszer	Legmagasabb értékek dioxinok és furánok összege (WHO-PCDD/F-TEQ) (*)	Legmagasabb értékek dioxinok, furánok és dioxinjellegű PCB-k összege (WHO-PCDD/F-PCB-TEQ) (*)	Mintavételi módszerek és A vizsgálati módszerek teljesítmény-kritériumai
5.1.1. Hús és húskészítmények (**)			2002/69/EK irányelv (****)
– kérődzők (szarvasmarhafélék, juh)	3,0 pg/g zsír (***)	4,5 pg/g zsír (***)	
– baromfi és tenyésztett vad	2,0 pg/g zsír (***)	4,0 pg/g zsír (***)	
– sertés	1,0 pg/g zsír (***)	1,5 pg/g zsír (***)	
5.1.2. Szárazföldi állatok mája és származékos termékei	6,0 pg/g zsír (***)	12,0 pg/g zsír (***)	
5.2. Hal színhúsa, halászati termékek és az azokból készült termékek, az angolna kivételével (****), (*****)	4,0 pg/g friss súly	8,0 pg/g friss súly	2002/69/EK irányelv (****)
– Angolna színhúsa (<i>Anguilla anguilla</i>) és az abból készült termékek	4,0 pg/g friss súly	12,0 pg/g friss súly	
5.3. Tej (*****) és tejtermékek, beleértve a vajzsírt is	3,0 pg/g zsír (***)	6,0 pg/g zsír (***)	2002/69/EK irányelv (****)

(¹) Az Egészségügyi Világszervezet 1997. június 15–18-án Svédországban, Stockholmban tartott ülésén hozott következtetései alapján az emberi kockázatbecsléshez használt WHO TEF-ek (Van den Berg et al., (1998) Toxic Equivalency Factors (TEFs) for PCBs, PCDDs, PCDFs for Humans and for Wildlife. *Environmental Health Perspectives*, 106(12), 775).

Kongener	TEF érték	Kongener	TEF érték
Dibenzo-<i>p</i>-dioxinok (»PCDD-k«)		»Dioxinjellegű« PCB-k	
2,3,7,8-TCDD	1	Nem orto PCB-k + Mono-orto PCB-k	
1,2,3,7,8-PeCDD	1	Nem orto PCB-k	
1,2,3,4,7,8-HxCDD	0,1	PCB 77	0,0001
1,2,3,6,7,8-HxCDD	0,1	PCB 81	0,0001
1,2,3,7,8,9-HxCDD	0,1	PCB 126	0,1
1,2,3,4,6,7,8-HpCDD	0,01	PCB 169	0,01
OCDD	0,0001		
Dibenzofuránok (»PCDF-k«)		Mono-orto PCB-k	
2,3,7,8-TCDF	0,1	PCB 105	0,0001
1,2,3,7,8-PeCDF	0,05	PCB 114	0,0005
2,3,4,7,8-PeCDF	0,5	PCB 118	0,0001
1,2,3,4,7,8-HxCDF	0,1	PCB 123	0,0001
1,2,3,6,7,8-HxCDF	0,1	PCB 156	0,0005
1,2,3,7,8,9-HxCDF	0,1	PCB 157	0,0005
2,3,4,6,7,8-HxCDF	0,1	PCB 167	0,00001
1,2,3,4,6,7,8-HpCDF	0,01	PCB 189	0,0001
1,2,3,4,7,8,9-HpCDF	0,01		
OCDF	0,0001		

Használt rövidítések: »T« = tetra; »Pe« = penta; »Hx« = hexa; »Hp« = hepta; »O« = okta; »CDD« = klór-dibenzo-dioxin; »CDF« = klór-dibenzo-furán; »CB« = klór-bifenil.

Élelmiszer	Legmagasabb értékek dioxinok és furánok összege (WHO-PCDD/F-TEQ) (*)	Legmagasabb értékek dioxinok, furánok és dioxinjel- legű PCB-k összege (WHO- PCDD/F-PCB-TEQ) (*)	Mintavételi módszerek és A vizsgálati módszerek teljesít- mény-kritériumai
5.4. Tyúktojás és tojástermékek (*****)	3,0 pg/g zsír (**)	6,0 pg/g zsír (**)	2002/69/EK irányelv (****)
5.5. Olajok és zsírok			2002/69/EK irányelv (****)
– Állati zsír			
– – kérődzők	3,0 pg/g zsír	4,5 pg/g zsír	
– – baromfi és tenyésztett vad	2,0 pg/g zsír	4,0 pg/g zsír	
– – sertés	1,0 pg/g zsír	1,5 pg/g zsír	
– – vegyes állati zsírok	2,0 pg/g zsír	3,0 pg/g zsír	
– Növényi olaj és zsírok	0,75 pg/g zsír	1,5 pg/g zsír	
– tengeri olaj (halolaj, hal májából kivont olaj és más tengeri szervezetekből kivont, emberi fogyasztásra szánt olajok)	2,0 pg/g zsír	10,0 pg/g zsír	

(*) Koncentráció felső határa: A koncentráció felső határának kiszámítása azon a feltételezésen alapul, hogy a különböző kongenerek minden, a számszerűsítés határértéke alatti értéke egyenlő a számszerűsítési határértékkel.

(**) Szarvasmarhafélék, juh, sertés, baromfi és tenyésztett vad húsa a 853/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL L 139., 2004.4.30., helyesbített változat HL L 226., 2004.6.25., 22. o.) I. mellékletének meghatározása szerint, kivéve az azon mellékletben meghatározott élelmiszeri célra alkalmas vágási melléktermékeket.

(***) A legmagasabb értékek nem alkalmazandók az 1 %-nál kevesebb zsírt tartalmazó élelmiszerekre.

(****) HL L 209., 2002.8.6., 5. o. A legutóbb a 2004/44/EK irányelvvel (HL L 113., 2004.4.20., 17. o.) módosított irányelv.

(*****) A 104/2000/EK tanácsi rendelet (HL L 17., 2000.1.21., 22. o. A 2003-as csatlakozási okmánnyal módosított rendelet) 1. cikkében szereplő lista a), b), c), e) és f) kategóriái alatt meghatározott halak színhúsa és halászati termékek. A legmagasabb értéket alkalmazni kell a rákfélékre, kivéve a tarisznyarák barna húsát és a homár és hasonló nagyméretű rákfélék (*Nephropidae* és *Palinuridae*) fej és tor húsát, illetve a zsigerek nélküli lábasfejűeket.

(*****) Amennyiben a halat egészben szándékozzák elfogyasztani, a legmagasabb értéket az egész halra kell alkalmazni.

(*****) Tej (a 853/2004/EK rendelet I. mellékletében meghatározott nyerstej, tejalapú termékek előállításához használt tej és hőkezelt tej).

(*****) A 853/2004/EK rendelet I. mellékletében meghatározott tyúktojás és tojástermékek.”